

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Саркісова Ігора Радиковича
на тему «Інноваційна діяльність у сфері залізничного транспорту:
організаційно-правові аспекти»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»,
в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»**

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Сталий соціально-економічний розвиток України безпосередньо зумовлений рівнем розвитку як окремих галузей національної економіки, так і її інфраструктурних елементів на сучасному етапі. Інтеграція у світовий, а передусім європейський економічний простір визначається одним із пріоритетних завдань публічного управління на всіх рівнях. У цьому контексті стабільний розвиток сфери залізничного транспорту є ключовою передумовою зростання економічних та соціальних показників держави, підвищення конкурентоспроможності України на зовнішніх ринках, розширення та зміцнення взаємозв'язків між економічними суб'єктами, посилення економічної безпеки, а також активізації зовнішньоекономічної діяльності з метою реалізації євроінтеграційного вектора розвитку.

Сучасний етап розвитку сфери залізничного транспорту в Україні характеризується високим рівнем конкуренції на транспортному ринку, посиленням вимог до безпеки перевезень, енергоефективності та якості транспортних послуг. У контексті глобалізаційних процесів та інтенсивного технологічного прогресу інноваційна діяльність набуває ключового значення як стратегічний чинник підвищення ефективності функціонування галузі, її інтеграції до європейського транспортного простору та забезпечення сталого соціально-економічного розвитку держави.

З огляду на це, актуальним завданням публічного управління є формування ефективної системи організаційно-правових механізмів, здатних забезпечити розвиток інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту, тобто впровадження інструментів стратегічного планування, удосконалення регуляторної політики, розвиток державно-приватного партнерства, створення сприятливого інституційного середовища та підвищення інноваційного потенціалу галузі. Саме комплексне використання зазначених механізмів дозволить не лише зміцнити конкурентоспроможність національної транспортної системи, а й сприятиме її гармонізації з європейськими стандартами, що

становить важливий елемент державної політики у сфері публічного управління транспортом.

Залізничний транспорт України є ключовим елементом мобільності населення та логістичного забезпечення економіки. Водночас у сфері публічного управління існують системні проблеми: недостатня розвиненість нормативно-правової бази регулювання інновацій, низька ефективність механізмів державно-приватного партнерства, фрагментарність стандартів інтероперабельності та кібербезпеки, слабка інтеграція у європейський інноваційний простір.

Проблема трансформації структури управління інноваційною діяльністю у сфері залізничного транспорту надзвичайно активно розробляється науковцями. Важливими як для практики, так і для науки є пропозиції В.Л. Дикана, М.В. Корінь, Г.В. Обруч, В.О. Овчинникової, Г.В. Озерської, І.В. Соломнікової, І. Токмакової, А.В. Толстової та інших, які пропонують організаційні інструменти підвищення ефективності інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту та активізації їх інноваційної активності.

Концептуальні підходи до визначення сутності публічного управління та оцінювання ефективності діяльності органів публічної влади знайшли своє відображення у наукових дослідженнях Г. В. Атаманчука, В. Д. Бакуменка, Т. М. Безверхнюк, А. О. Дегтяря, М. М. Іжі, Н. А. Липовської, П. І. Надолішнього, Н. Р. Нижник, Л. Л. Приходченко, С. М. Серьогіна та інших учених.

Питання впровадження цифрових технологій у процес управління сферою залізничного транспорту активно вивчають такі вітчизняні науковці, як В.В. Бобиль, В.О. Задоя, О.О. Матусевич, Т.Ю. Чаркіна, В.П. Яновська та інші. У своїх працях вони аналізують різні аспекти цифровізації у сфері залізничного транспорту, приділяючи особливу увагу здатності галузі забезпечувати потреби населення в перевезеннях та наголошуючи на важливості клієнтоорієнтованого підходу.

Таким чином, актуальність дослідження полягає в необхідності наукового обґрунтування та вдосконалення організаційно-правових засад інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту, що є складовою ефективною державної політики та публічного управління розвитком транспортної інфраструктури України.

2. Мета дисертаційного дослідження

Метою дисертаційного дослідження є комплексне теоретико-методологічне обґрунтування організаційно-правової моделі публічного управління інноваційної діяльності та розробка концепції цифрової екосистеми інноваційній діяльності у сфері залізничного транспорту України.

Для досягнення даної мети поставлено наступні завдання:

- узагальнити теоретичні підходи до визначення понять «інновація», «інноваційний процес», «інноваційна діяльність» у контексті публічного управління;
- визначити особливості публічного управління інноваційною діяльністю у сфері залізничного транспорту;
- дослідити зарубіжний досвід публічного управління інноваційною діяльністю у сфері залізничного транспорту;
- проаналізувати організаційно-правову модель публічного управління інноваційною діяльністю у сфері залізничного транспорту;
- здійснити аналіз перспективних завдань публічного управління розвитком інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту;
- визначити напрями вдосконалення публічного управління розвитком інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту;
- розробити концепцію цифрової екосистеми інноваційній діяльності у сфері залізничного транспорту.

Об’єкт дослідження - система публічного управління інноваційними процесами у сфері залізничного транспорту.

Предмет дослідження - організаційно-правові аспекти інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту в системі публічного управління.

3. Зв’язок дисертаційної роботи з науковими програмами, науковими напрямами Університету та кафедри

Дисертаційна робота виконувалася у відповідності до науково-дослідної теми кафедри соціально-гуманітарних наук Національного університету «Одеська політехніка» «Публічне управління соціальним та гуманітарним розвитком України у посткризовому світі» (реєстраційний №0122U002142). У межах цієї роботи автор, як виконавець, опрацьовував концептуальні та практичні підходи до особливостей інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту.

4. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Особисте значення здобувача полягає в тому, що ключові положення, розробки та рекомендації, представлені в дисертації, створені безпосередньо автором і підтверджені відповідними публікаціями.

5. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Достовірність здобутих результатів забезпечується застосуванням сучасних наукових методів, інструментів статистичного аналізу та використанням

перевічених джерел інформації. У ході дослідження поєднано кількісні та якісні методи, що дозволило підтвердити обґрунтованість зроблених висновків. Запропоновані рішення та рекомендації відповідають сучасним науково-теоретичним підходам і практичним тенденціям у досліджуваній сфері, що підтверджує їх доцільність і ефективність. Проведене співставлення з аналогічними науковими розвідками дало змогу зробити висновок щодо адекватності отриманих результатів і можливості їх практичного застосування. Висновки та рекомендації ґрунтуються як на аналізі емпіричних даних, зібраних у процесі дослідження, так і на врахуванні попередніх наукових напрацювань та практичного досвіду. Це забезпечує їх надійність і створює підґрунтя для подальших наукових пошуків та практичних розробок.

6. Ступінь новизни основних результатів дисертаційної роботи порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна дисертаційного дослідження визначається тим, що вперше здійснено комплексне обґрунтування організаційно-правової моделі публічного управління інноваційною діяльністю у сфері залізничного транспорту України, що поєднує технологічні, організаційні, правові, інституційні та економічні складові. Запропоновано структурно-логічну схему цифрової екосистеми інноваційної діяльності залізничного транспорту, яка інтегрує сучасні цифрові технології (штучний інтелект, Інтернет речей, блокчейн, автоматизовані системи управління) та відображає системні взаємозв'язки між елементами інноваційного процесу.

Порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру, у роботі:

- розширено теоретико-методологічні підходи до вивчення публічного управління інноваційною діяльністю у транспортній сфері, зокрема шляхом включення концепції цифрової екосистеми як інструменту стратегічного управління;
- удосконалено організаційно-правові механізми управління інноваційними процесами у сфері залізничного транспорту з урахуванням європейських інтеграційних вимог та стандартів цифрової трансформації;
- отримали подальший розвиток наукові положення щодо ролі державно-приватного партнерства, механізмів інвестиційного забезпечення та кібербезпеки в умовах цифровізації галузі;
- вперше сформовано комплекс практичних рекомендацій з упровадження цифрової екосистеми інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту, що дозволяє підвищити ефективність управління, забезпечити прозорість і стійкість інноваційних процесів.

Таким чином, наукова новизна роботи полягає у поглибленні теоретичних засад та розробці прикладних рішень, які відрізняють її від попередніх досліджень і сприяють формуванню сучасної концепції публічного управління інноваційною діяльністю в умовах цифрової трансформації

7. Наукове та практичне значення результатів дисертаційного дослідження

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає у розв'язанні актуального наукового завдання — обґрунтуванні організаційно-правової моделі публічного управління інноваційної діяльності та розробка концепції цифрової екосистеми інноваційній діяльності у сфері залізничного транспорту України. Зокрема, здійснено розробку структурно-логічної схеми цифрової екосистеми залізничного транспорту, яка відображає системні взаємозв'язки між її складовими.

Основні результати дослідження, що містять елементи новизни, полягають у наступному:

Вперше:

- здійснено комплексний аналіз організаційно-правової моделі публічного управління інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту України;
- запропоновано структурно-логічну схему цифрової екосистеми публічного управління інноваційною діяльністю у сфері залізничного транспорту, яка комплексно відображає системні взаємозв'язки між її складовими елементами (технологічними, організаційними, правовими, інституційними та економічними) та забезпечує ефективну інтеграцію інноваційних процесів у сфері залізничного транспорту, що передбачає поєднання інноваційних інструментів, таких як автоматизовані системи управління, технології штучного інтелекту, Інтернет речей (IoT) та блокчейн, із механізмами цифровізації та забезпечення прозорості управлінських процесів.

Удосконалено:

- теоретико-методологічні підходи до вивчення публічного управління інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту, на основі яких створено структурно-логічну схему цифрової екосистеми публічного управління;
- напрямки вдосконалення публічного управління розвитком інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту.

Набули подальшого розвитку:

- теоретичного обґрунтування використання сучасних управлінських підходів та моделей, які забезпечують ефективне впровадження інноваційних

процесів у сфері залізничного транспорту, враховуючи особливості функціонування транспорту як складної системи з багаторівневою структурою публічного управління;

– уявлення про цифрову екосистему як інноваційного інструменту публічного управління, який поєднує сучасні технологічні рішення з нормативно-правовими та управлінськими механізмами.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретичні й методологічні положення дослідження доведені до рівня конкретних рекомендацій відносно удосконалення організаційно-правових аспектів публічного управління інноваційною діяльністю у сфері залізничного транспорту, забезпечують підвищення ефективності впровадження новітніх технологій, а також створюють основу для формування комплексної стратегії розвитку галузі з урахуванням сучасних викликів і потреб ринку. Впровадження результатів дисертаційного дослідження в практику діяльності органів публічної влади та громадських організацій підтверджено: Асоціацією дослідників державного управління (довідка про впровадження від 05 травня 2025р).

8. Повнота опублікування результатів дисертаційного дослідження та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих у співавторстві та зарахованих за темою дисертації

За темою дослідження опубліковано 5 наукових праць, 1 стаття у зарубіжному періодичному науковому виданні, 4 статей – у наукових фахових виданнях України, 5 – у матеріалах науково-комунікативних заходів.

Список публікацій здобувача

Наукові праці, які відображають основні результати дисертації:

1. Саркісов І. Р. Роль публічного управління у забезпеченні інноваційної діяльності залізничного транспорту. *Теоретичні та прикладні питання державотворення: електрон. наук. фах. вид.* ГО «Асоц. дослідн. держ. упр.», ГО «Одес. ін-т соц. технол.» Одеса, 2022. Вип. 28. С. 146-154.

2. Костенюк Н.І., Саркісов І. Особливості публічного управління інноваційною діяльністю у сфері транспорту в Україні. *Успіхи і досягнення у науці (Серія «Гуманітарні науки», Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління та адміністрування», Серія «Соціальні та поведінкові науки»): журнал.* 2024. №1(1) С. 146-157. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-1\(1\)-146-157](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-1(1)-146-157)

3. Саркісов І. Р. Особливості поняття інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту в Україні. *ScientificWorldJournal.* 2024. № 27-01 с. 131-

137. URL: <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj27-00-026>. DOI: 10.30888/2663-5712.2024-27-00-026

4. Саркісов І. Р. Міжнародний досвід становлення та розвиток системи залізничного транспорту. *Теоретичні та прикладні питання державотворення: електрон. наук. фах. вид.* ГО «Асоц. дослідн. держ. упр.», ГО «Одес. ін-т соц. технол.» Одеса, 2025. Вип. 33. С. 88-97.

5. Саркісов І. Р. Проблеми розвитку інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту України. *Перспективи та інновації науки.* 2025 № 8(54). С. 882-891.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Саркісов І.Р. Основні проблеми інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту України. VII Міжнародна науково-практична конференція «CURRENT CHALLENGES OF SCIENCE AND EDUCATION» 11-13.03.2024 року Берлін, Німеччина. С. 228-233 URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/03/CURRENT-CHALLENGES-OF-SCIENCE-AND-EDUCATION-11-13.03.24.pdf>

2. Саркісов І.Р. Державного регулювання транспортної інфраструктури України в умовах воєнного стану та пост воєнного періоду. Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України». м. Одеса, 17 травня 2024 року. С.137-40. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/studolymconf/mizh_nauk_prak_konf_17.05.2024.pdf

3. Саркісов І.Р. Особливості інноваційного розвитку у сфері залізничного транспорту в умовах цифровізації економіки. Наука в соціокультурному розвитку людства: історичне становлення і сучасний стан: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених. Х.: Національний університет цивільного захисту України, 2024. С.236-238 URL: https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2024/zbirnyk_materialiv_konferentsii14_11_2024.pdf

4. Саркісов І.Р. Цифровізація в інноваційній діяльності залізничного транспорту України. Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 18 лют. 2025 р.). Київ: ННПУДС КНУ імені Тараса Шевченка, 2025. С.471-473. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/osn/2/news/2166/files/5416ed7e-336d-415b-92eb-60fa32af8003.pdf>

5. Саркісов І. Р. Стимулювання інноваційного розвитку у сфері залізничного транспорту на рівні держави. *Global trends in science and education.*

Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. SPC "Sci-conf.com.ua". Kyiv, Ukraine. 2025. C.847-852. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/06/GLOBAL-TRENDS-IN-SCIENCE-AND-EDUCATION-2-4.06.2025.pdf>

9. Апробація результатів дисертаційної роботи

Ключові положення та результати дослідження були представлені та обговорені на науково-практичних конференціях з міжнародною участю, а також на круглих столах, зокрема таких, як:

- 11-13.03.2024 року - VII Міжнародна науково-практична конференція «CURRENT CHALLENGES OF SCIENCE AND EDUCATION» (Берлін, Німеччина);
- 17.05.2024 року - Міжнародна науково-практична конференція «Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України» (Одеська політехніка, м. Одеса, Україна);
- 14.11.2024 року - Наука в соціокультурному розвитку людства: історичне становлення і сучасний стан: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених. (Національний університет цивільного захисту України, Харків);
- 18.02.2025 року – Всеукраїнська науково-практична конференція «Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку» (Інститут публічного адміністрування і конфліктології КНУ, м. Київ, Україна);
- 2-4.06.2025 року - Global trends in science and education. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. SPC "Sci-conf.com.ua". (Kyiv, Ukraine).

10. Відповідність дисертаційної роботи вимогам, що передбачено пунктами 6 і 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»

Представлена здобувачем Саркісовим І. Р. дисертаційна робота містить нові та науково обґрунтовані результати, спрямовані на дослідження організаційно-правових аспектів інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту. Отримані положення мають суттєве значення як для розвитку науки публічного управління, так і для практики управлінської діяльності у транспортній галузі, особливо в умовах євроінтеграційних процесів, цифрової трансформації та сучасних соціально-економічних викликів. Результати дослідження сприяють

поглибленню наукових уявлень про специфіку публічного управління інноваційними процесами в інфраструктурних секторах економіки, пропонують нові підходи до вдосконалення організаційно-правових механізмів і створюють практичне підґрунтя для розробки ефективної державної політики у сфері розвитку залізничного транспорту.

Дисертація виконана державною мовою.

В цілому, дисертаційна робота є *завершеною науковою працею*, що відповідає вимогам спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

За актуальністю, науковою новизною, теоретичним, методичним та практичним значенням, обґрунтованістю одержаних результатів та оформленням, дисертаційна робота Саркісова Ігоря Радикович відповідає чинним вимогам Міністерства освіти і науки України, зокрема, п. п. 6 і 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», та може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Головуючий на засіданні

Завідувачка кафедри соціально-гуманітарних наук

Інституту публічної служби та управління

Національного університету

«Одеська політехніка»

д.н. з держ. упр., професор

Наталя КОЛІСНІЧЕНКО